OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Erityisasiantuntija Tiina Kärkkäinen
Opetusneuvos Kati Taipale
Opetusneuvos Mia Vartiainen

Opetushallitus
17.3.2023

Hyvän ohjauksen kriteerien muutostyön taustalla

ELO–strategia
Opinto-ohjauksen kehittämisohjelma
Laajennettu oppivelvollisuus
Yhteistyö eri koulutusasteiden, sidosryhmien ja työelämän välillä
Arviointi- ja kehittämistyö
Opetussuunnitelmat ja tutkinnon perusteet

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

- Hyvän ohjauksen kriteerien luonnoksen laati VALO – valtakunnallista laatua ohjaukseen -hanke (*Oikeus osata* -ohjelma), ja se valmistui kesäkuussa 2022

- Opetushallitus perusti tammikuussa 2022 työryhmän tukemaan hyvän ohjauksen kriteerien muutostyötä. Työryhmän jäsenet edustivat eri ohjausalan ammattilaisia. Mukana työryhmätyöskentelyssä oli asiantuntijoita perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta, ammatillisesta koulutuksesta, Ohjaamosta, opettajakorkeakoulusta ja yliopistosta

- Kriteereitä on lisäksi kommentoinut muun muassa Elinikäisen ohjauksen ELO-foorumin työjaosto

- Syksystä 2022 kriteerityötä ovat vieneet eteenpäin Opetushallituksen sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjauksen asiantuntijat

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

1. Hyvän ohjauksen kriteerit eivät ole arvo- tai tärkeysjärjestyksessä
2. Termit:

    Oppijalla viitataan sekä oppilaaseen että opiskelijaan

    Oppimisympäristö viittaa pääsääntöisesti kouluihin, oppilaitoksiin, työpaikkoihin ja työelämään (TET, työelämässä oppiminen) sekä digitaalisiin oppimisympäristöihin /erilasiin verkkoympäristöihin

    Toimintaympäristö viittaa yhteiskuntaan

3. Oppija nähdään ohjausprosessissa subjektina

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

4. Dokumentin lopusta löytyy kirjallisuus/julkaisut, joita on käytetty hyvän ohjauksen kriteerien taustamateriaalina

→ keskeiset käsitteet ja keskeiset lait

5. Hyvän ohjaukset kriteerit on *suositus ja työkalu* ja kriteerit on tehty yhteisiksi niin perusopetukseen kuin toiselle asteelle

6. Hyvän ohjauksen kriteereitä tullaan jatkossa päivittämään säännöllisesti

7. Hyvän ohjauksen kriteerit eivät ota kantaa opinto-ohjaajien mitoitukseen

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvän ohjauksen kriteereissä on huomioitu Elinikäisen ohjauksen strategian tavoitteet ja toimenpidesuositukset, joita ovat

- saavutettavuus ja asiakaslähtöisyys
- digitaalisuus
- laadukkuus
- yhdenvertaisuus ja kestävyys
- monialaisuus ja koordinointi
- tietoon perustuva ohjaus

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

- Ohjaus huomioi oppijan kokonaistilanteen
- Ohjaus on oppijalähtöistä ja vuorovaikutteista
- Ohjaus on saavutettavaa ja monikanavaista
- Ohjaus on monialaista yhteistyötä
- Ohjaus on yhdenvertaista, tasa-arvoista ja eettisesti kestävää
- Ohjaus tukee siirtymävaiheen yhteistyötä
- Ohjaus tukee urasuunnittelutaitoja
- Ohjaus edistää vaikuttavaa työelämäyhteistyötä

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvä ohjaus on oppijan kokonaistilanteen tukena, kun

- oppijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät
- oppijan yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot kehittyvät
- oppija tunnistaa omia vahvuuksiaan
- oppijan osallisuus vahvistuu
- oppija asettaa ja saavuttaa omia tavoitteitaan
- oppija saa omiin valmiuksiinsa ja tavoitteisiinsa nähden riittävästi sopivaa ohjausta

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvä ohjaus on oppijalähtöistä ja vuorovaikutteista, kun

- oppijan tarpeet ja valmiudet huomioidaan
- oppijan motivaatio vahvistuu
- ohjaus edistää yksilöllisten opinto- ja urasuunnitelmien toteutumista
- ohjaus muodostaa jatkumon erilaisissa siirtymävaiheissa
- ohjaus perustuu molemminpuoliseen luottamukseen
- ohjaus mahdollistaa jatkuvan, kannustavan palautteen
- ohjaus auttaa oppijaa kiinnittymään opintoihin

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvä ohjaus on saavutettavaa ja monikanavaista, kun se

- hyödyntää koulussa ja oppilaitoksessa yksilö-, pienryhmä-, ryhmä- ja vertaisohjausta
- on toteutettavissa niin lähi-, etä- kuin digiohjauksena
- hyödyntää ohjauskeskustelussa eri ohjausmuotoja oppijan tavoitteet ja tarpeet huomioiden

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvä ohjaus on monialaista yhteistyötä, kun

- toimijoilla on yhteinen ymmärrys tavoitteista, sisällöistä, menetelmistä ja työtavoista
- toimijoilla on selkeät vastuut ja työnjako
- kaikkien toimijoiden asiantuntemusta hyödynnetään
- opetuksen ja koulutuksen järjestäjä koordinoi ja johtaa ohjausta
- ohjaus edistää luottamusta, yhteistä keskustelua ja asiantuntijuuden rajojen tunnistamista

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvä ohjaus on yhdenvertaista, tasa-arvoista ja eettisesti kestävää, kun se

- luo luottamuksellisen ohjaustilanteen, johon oppija voi osallistua ja sitoutua
- huomioi kulttuurisen moninaisuuden ja on kielitietoista
- turvaa yhdenmukaisen kohtelun ja edistää yhdenvertaisuutta esteettömillä ja saavutettavilla palveluilla
- kunnioittaa ihmisarvoa
- edistää itsemääräämisoikeutta
- edistää hyvinvointia
- edistää kestävän tulevaisuuden taitojen ja osaamisen hankkimista
- edistää jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia
- edistää sukupuolten tasa-arvoa

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvä ohjaus tukee laajennettua oppivelvollisuutta ja siirtymävaiheen yhteistyötä, kun se

- sujuvoittaa siirtymiä jatko-opintoihin, työhön tai muuhun palveluun
- vähentää ajanjaksoja koulutuksen ja työelämän ulkopuolella
- vahvistaa kodin ja koulun/oppilaitoksen välistä yhteistyötä
- tukee monialaista yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa (esimerkiksi yhteistyö opiskeluhuollon ja nuorisotoimen kanssa)
- on koordinoitua ja johdettua opetuksen ja koulutuksen järjestäjän taholta
- rakentuu toimintatavoista, jotka ovat ohjausvastuiden mukaisesti yhdessä sovittuja

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvä ohjaus tukee urasuunnittelutaitojen kehittymistä, kun

- oppijan elinikäisen oppimisen taidot kehittyvät
- ohjaus tähtää tulevaisuuteen ja huomioi oppijan motivaation ja valmiudet hakeutua jatko-opintoihin
- ohjaus mahdollistaa realistisen urasuunnitelman laatimisen

→ Urasuunnittelutaidot perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvä ohjaus edistää vaikuttavaa työelämäyhteistyötä, kun se

- tukee ja kehittää oppijan työelämä- ja työnhakutaitoja monialaisena yhteistyönä
- edistää hyvinvointia ja toimijuutta opiskelu- ja työuran muutoksissa
- tukee osaamisen kehittymistä opintojen ja työelämän eri vaiheissa
- tarjoaa tilan tunnistaa omia vahvuuksia, rakentaa verkostoja ja suunnata eteenpäin

→ Työelämäyhteistyö perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

- Hyvän ohjauksen toteuttamista tukevat ohjauksen suunnitelmallisuus, selkeä johtaminen sekä järjestelmällinen arviointi

- Opetuksen ja koulutuksen järjestäjän toimintaa määrittää ohjaussuunnitelma

→ suunnitelman tehtävänä on vahvistaa ohjauksen toteutusta, koordinointia ja johtamista

- Toiminnan arviointi ja kehittäminen – ohjaus osana laatutyötä

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitos ja aurinkoista kevättä!

tiina.karkkainen@oph.fi
kati.taipale@oph.fi
mia.vartiainen@oph.fi